

«A l'Afganistan es va produir una veritable guerra mediàtica»

Dima Khatib és una periodista síria que treballa des de fa quatre anys a la cadena de televisió per satèl·lit Al-Jazira, amb seu a Qatar. Va ser a Barcelona el mes de maig, invitada a les III Jornades de la Llibertat de Premsa al Món, organitzades per la Coordinadora per la Llibertat d'Expressió en col·laboració amb el Col·legi de Periodistes i el patrocini de l'Ajuntament de Barcelona. Khatib va parlar de la seva experiència professional en aquesta cadena de televisió, que ella considera com "una illa de democràcia, en un mar de dictadures".

JULIA LÓPEZ
Fotos: JOSEP LOSADA

Encara que Dima només té 31 anys, ja té una àmplia experiència professional com a reportera, enviada especial i editora d'informatius. Ara està organitzant la delegació de Xina d'Al-Jazira. A Pequín té al seu càrrec un equip de corresponents als qui està formant. Això tampoc li ve de nou, perquè a Qatar com a editora era responsable de cinc redactors, però reconeix que aquesta tasca és menys apassionant que la seva feina anterior en la redacció central. En les jornades titulades "Periodisme als països islàmics" al Centre de Cultura Contemporània de Barcelona, va explicar les possibilitats de treballar en llibertat en una part del món. Ella és l'exemple viu d'un periodisme emergent que s'ha desenvolupat en una societat musulmana encara molt tancada. Al contrari que els seus companys i companyes de taula en aquestes jornades, que malauradament han sofert una continuada repressió de la llibertat d'expressió, Dima es mostrava molt optimista de l'evolució dels mitjans àrabs progressistes, així com sobre la influència positiva de la feina dels periodistes en l'evolució de les mentalitats més radicals.

■ Els fets de l'11 de setembre van canviar moltes coses al món, i sobretot a Al-Jazira, una televisió que s'ha convertit en un punt de referència als països àrabs i es pot parlar d'un abans i un després d'aquestes dades. Com van afectar aquests esdeveniments la teva feina?

■ Va ser una prova de foc. Aquest fatídic dia jo estava a la redacció i vaig haver de fer front a gairebé cinc hores de directe com a editora, des de la sala de realització. En tot moment havia de prendre importants decisions d'emissió. El meu cap d'informatius estava tan nerviós com jo i volia que connectés amb tothom. En total vaig romandre a la redacció 11 hores seguides sense menjar i ni tan sols anar al lavabo. Tenia un 'esprint' i una rapidesa de reacció increïble. Veritablement va ser l'experiència professional més apassionant que he

Una imatge de la periodista siria durant la seva estança a Barcelona

viscut. D'altra banda, sí que hi ha hagut un abans i un després. Per sort, van poder demostrar a tot el món que la nostra televisió volia estar oberta a tothom i que podia ser el millor referent informatiu. De la mateixa manera, donaven tant la veu als talibans i emetien un vídeo de Bin Laden –per més que això fos molt criticat al món occidental– com ens manteníem a la primera línia del front de l'Afganistan mostrant imatges que els americans censuraven sistemàticament.

■ Al-Jazira és una televisió finançada per l'emir de Qatar, Hamad bin Khalifa, que controla, dictatorialment i amb la seva família, el seu país. Com es pot entendre que sigui possible una veritable llibertat d'expressió?

■ Cal tenir en compte que Qatar és un país musulmà, petit, amb sols 770.000 habitants, i bastant ric gràcies al petroli. Són pocs els naturals del lloc, perquè hi ha molts emigrants, però la gent viu bastant bé. A l'emir sembla que li agradava molt la televisió occidental, i sobretot el que eme-

tia la CNN, i va veure clar que podia ser un bon negoci fer una televisió inexistent al món àrab, i ho va encertar. Cal tenir en compte que la nostra és una televisió internacional que s'ocupa de tot el que pot passar als països de la zona, i no solament del que passa a Qatar.

■ I no hi ha controls directes del govern?

■ La família de l'emir és molt extensa i evidentment la presidència del consell l'ostenta un membre d'aquesta família reial, però puc assegurar que a la redacció no hi ha cap classe de pressió que ens obligui a canviar les coses. Sí que és veritat que arriben sovint pressions, amenaces i entrebancs –indirectament al Ministeri d'Assumptes Exteriors, o al mateix cap d'informatius– per part dels representants de molts països veïns, que se senten afectats per les nostres informacions. A la nostra redacció també hi truquen persones individuals que volen denunciar intervencions concretes i fins i tot pretenen que es retirin alguns programes. Suposo que mentre puguem mantenir la

nostra línia de donar la paraula a tothom els problemes es podran superar.

■ Però de veritat que es pot parlar amb llibertat del que passa a Qatar?

■ Com saps, Al-Jazira va néixer el 1996, i des de llavors ha evolucionat moltíssim. Ara ofereix tot tipus de programes informatius, esportius i culturals. És clar que quan surten coses de la vida quotidiana, formes de vida, com l'opressió a les dones, tothom se sent afectat perquè això els és proper i es viu en totes les llars. Però tampoc no ens frena. Al contrari. Et puc anunciar que estem preparant un programa, semblant al que vosaltres anomenau *Informe Semanal* que serà especialment crític amb les actuacions concretes del govern. Crec que sobreviurem.

■ Per cert, tu has promogut un programa dirigit sobretot a les dones i que és especialment crític. En què consisteix?

■ El programa es diu *Exclusively Women* i el vaig enllestir poc abans d'anar a la Xina. Malauradament no és una creació meua, perquè aleshores seria com un fill meu i no l'hagués abandonat. El meu cap em va proposar que posés en marxa aquest programa com a productora, i així ho he fet, amb una il·lusió enorme. En cada emissió parlem d'un tema polític, social o cultural diferent, i convidem a dues o tres dones de qualsevol país àrab, perquè comentin el que vulguin, totes soles i en directe. Ha tingut molt d'èxit, però també molts entrebancs, pel que respecta a la presència d'algunes de les nostres invitades, que fins i tot no s'han pogut presentar al debat o han sofert conseqüències molt negatives. Va tenir una gran repercussió un programa sobre la violència en contra de les dones, un tema força tabú als nostres països.

■ Com a dona t'has trobat amb especials dificultats a Al-Jazira?

■ És veritat que a Al-Jazira hi treballem poques dones. Som 620 persones i només 80 són dones. D'aquestes, molt poques treballen com a periodistes a la redacció, encara que n'hi ha moltes com a corresponents i també en l'àrea tècnica o com a

presentadores. La veritat és que jo ho he tingut bastant bé, perquè se m'ha considerat, abans que

«No m'agrada gens posar-me el mocador al cap, però si és necessari, ho faig»

res, la professionalitat, i sempre he rebut el suport dels meus caps. Per a mi, el més difícil és fer de cap. Sobretot ara que estic sola a Pequín i moltes vegades perquè

em facin cas haig d'imposar-me aixecant la veu o com sigui. També em veig obligada a mantenir distàncies i a no acceptar invitacions ni tractes dins o fora de la feina.

■ Bé, però tu, essent dona, jove i atractiva, no et trobes de vegades en situacions equívokes en l'exercici de la teua feina? S'accepta el teu estil de roba tan occidental...?

■ És clar, a vegades és difícil, en la meua professió ser dona i a més, jove. M'han passat quantitat de coses... he hagut de fugir de persones que amb l'excusa de la feina, pretenien seduir-me. M'ha costat una mica aprendre a desconfiar de segons qui, i a evitar algunes situacions. Cal tenir en compte que la meua primera experiència professional va ser a Suïssa. Vaig treballar sis anys a Ràdio Suïssa Internacional i estava acostumada a un tracte més igualitari. En tornar al meu país, i instal·lar-me a Qatar vaig trobar moltes diferències. Ja no podia sortir sola amb tanta facilitat, fer fúting o bicicleta com feia abans. Però, tot això no és tan important. Pel que fa a la forma de vestir, tinc el que anomeno, el meu *professional look*, una mica seriós i formal, que em funciona bé. Només alguna vegada he hagut d'adaptar-me al lloc on era, com quan vaig estar a l'Aràbia com a enviada especial, o quan vaig haver d'anar a l'aeroport per a rebre un ministre talibà. No m'agrada gens posar-me el mocador al cap, però si és necessari, ho faig.

■ Explica'ns una mica la teua trajectòria professional?

■ Després d'estudiar Filologia Anglesa a l'Universitari de Damasc vaig anar a Suïssa a fer Traducció i Interpretació. M'apassionen els idiomes, i casualment l'última llengua que estava estudiant era l'espanyol, només perquè una vegada vaig visitar

Dima Khatib, nascuda a Damasc fa 31 anys, és periodista, reportera i editora de la televisió àrab Al-Jazira. Ha treballat com a enviada especial al Marroc, Alemanya, França, Suïssa i als Emirats Àrabs. Ara és responsable de la nova delegació de la televisió a la Xina. Parla sis llengües (àrab, francès, anglès, italià, espanyol i grec) i està aprenent el xinès mandarí. Llicenciada en Filologia Anglesa, va estudiar Traducció i Interpretació a Suïssa. Ha treballat sis anys a Ràdio Suïssa Internacional. També treballa com a corresponent a Qatar per France Presse, i corresponent al Golf Pèrsic per la French Business FM Radio.

el Centre d'Estudis Hispànics, i començava un curs. A Suïssa tenia ben clar que em dedicaria a la traducció, fins que vaig entrar a treballar com a becària a Ràdio Suïssa, i sense adonar-me'n vaig passar de traductora a escriure notícies. Després vaig treballar un temps en institucions oficials, com l'Organització Mundial de la Salut, com a intèrpret. Em guanyava molt bé la vida, però m'avorria. Ja m'havia picat el cuc de la professió, i vaig tornar a Ràdio Suïssa com a redactora. Poc a poc vaig aconseguir tenir un programa propi de tipus cultural, que em permetia viatjar i treballar a gust, però assabentada del naixement d'Al-Jazira, i que la meua família s'havia establert a Qatar, vaig pensar que estaria bé treballar sis mesos amb ells, però ara ja porto quatre anys.

■ Possiblement a Síria o a Qatar hi ha poques dones que poden exercir una feina com la que tu fas. Et sents privilegiada?

■ La veritat és que sempre he estat una mica privilegiada, encara que tot m'ho he hagut de guanyar amb molt d'esforç. El meu pare és palestí, professor de literatura i escriptor conegut, i la meua mare Síria, és professora d'economia. Sempre han estat molt lliberals, però molt crítics amb l'integrisme. Tant a mi, com als meus dos germans, ens han estimulat culturalment. Ambdós són musulmans, i malgrat tot, de petita, vaig anar a una escola religiosa cristiana, perquè era la millor. Als sis anys ja parlava perfectament l'àrab i el francès, i començava amb l'anglès. Els meus amics eren musulmans i cristians. Això no importava gens. És cert, que Qatar o Síria, i molt més Aràbia, són societats musulmanes molt tancades, i les dones tenen difícil la incorporació a la feina, però cada vegada treballen més fora de la llar, encara que ningú les eximeix de les feines de la casa. Però de tot això gairebé no se'n pot ni parlar.

■ Quines diferències trobes, en la manera d'exercir la teua professió, entre Qatar i Suïssa?

■ A Ràdio Suïssa vaig aprendre molt, i vaig comprovar que la neutralitat era possible. És cert que

Khatib critica la cobertura dels mitjans occidentals durant la guerra de l'Afganistan

«Arran de l'11 de setembre em vaig sentir molt decebuda dels mitjans occidentals, sobretot de la CNN»

l'objectivitat és difícil, ja que sempre hi ha subjectivitat, però es pot cercar la informació més correcta donant la veu a diferents fonts. Malgrat tot, i arran dels fets del passat 11 de setembre a Nova York em vaig sentir molt decebuda dels mitjans occidentals, sobretot de la sacralitzada CNN. En el seu moment ja es va veure ben clar a la guerra del Golf com es podia impedir la informació del que succeïa, però amb el conflicte de l'Afganistan es va produir una veritable guerra mediàtica que tenia per objectiu la justificació de la intervenció occidental. Afortunadament, la cadena Al-Jazira ha sortit beneficiada de tot això perquè en aquest temps ha vist créixer la seva credibilitat, i a més ha començat a vendre més les seves imatges a tot el món. En aquest sentit, hem perdut tots els complexos que teníem i estem convençuts que la nostra experiència es pot arribar a estendre a molts altres països àrabs.